

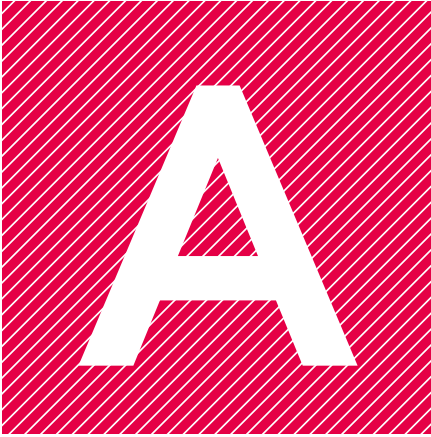

Een ontsnapping uit de drukte

RSG Tromp Meesters in Steenwijk heeft een expertisecentrum met twee lokalen waar leerlingen met problemen altijd terecht kunnen. Een team van gedragsprofessionals op school scheelt tijd en geld en houdt leerlingen binnenboord.

Van de ruim 1100 leerlingen op de locatie mavo/havo/vwo van RSG Tromp Meesters, krijgen er 140 begeleiding van het expertiseteam.

Al voor de ingang komt het gelach en gejoel je tegemoet. De bovenbouw van de locatie mavo/havo/vwo van RSG Tromp Meesters in Steenwijk heeft pauze. Net als op elke school is dat hier een drukte van belang. Op één plek in de school is het echter vrijwel stil: het +Atelier. In dit lokaal zitten zeven leerlingen die liever in alle rust hun broodje eten. De een luistert ondertussen muziek, een ander speelt een spelletje op zijn mobiel en op de tweezitsbank zit een meisje gewoon wat voor zich uit te staren. Aan de muur hangen vrolijke posters over de pluspunten van adhd en autisme. Leerlingbegeleider Krista Koster luistert naar een meisje dat problemen heeft met een docent. “Hij is zo streng. Eén keer je boeken vergeten en je krijgt al straf. Ik vind het eng om het gesprek aan te gaan.” “Wat zou je wel kunnen doen”, vraagt Koster om vervolgens “hartstikke goed” te zeggen als het meisje oppert om eerst naar haar mentor te gaan.

COMPLEXER

Koster heeft de opleiding maatschappelijk werk gedaan en maakt sinds twee jaar onderdeel uit van het expertiseteam ondersteuning. Dit team bestaat naast leerlingbegeleiders uit een ondersteuningscoördinator, orthopedagoog, pedagoog, toegepast psycholoog, zorgmentoren en een dyslexie- en een dyscalculiecoördinator. Het team geeft ondersteuning die gericht is op de sociaal-emotionele ontwikkeling. “Wij willen zoveel mogelijk leerlingen binnenboord houden door ze de vaardigheden te leren om zich staande te houden”, vertelt ondersteuningscoördinator Baukje Runia. “Dat is nodig omdat de maatschappij complexer is geworden. Er wordt veel meer van de eigen verantwoordelijkheid en zelfstandigheid gevraagd. Ook in het onderwijs. De opdrachten zijn vager voor leerlingen en ze moeten meer samenwerken. We zien

Er zijn leerlingen die vijf keer per dag bij het expertisecentrum komen, maar er zijn er ook die voldoende hebben aan één keer in de week.

Ondersteuningscoördinator Baukje Runia (rechts): “Het is onze insteek dat leerlingen zoveel als mogelijk naar de reguliere lessen gaan.”

dat steeds meer kinderen zich ongelukkig voelen omdat ze niet weten wat ze moeten doen of het tempo niet kunnen bijbenen en afhaken.” Het expertisecentrum bevindt zich in een aparte hoek van de school, vlakbij de lerarenkamer. Docenten lopen daardoor volgens Runia makkelijk even binnen als ze vragen hebben of zich zorgen maken. Op de gang zijn tafeltjes waaraan scholieren individuele begeleiding kunnen krijgen. Ook leerlingen die eruit zijn gestuurd, nemen hier plaats voor een gesprekje. “Zo kunnen we ook in de gaten houden hoe het met leerlingen gaat”, vertelt ze. “Als ze er

vaker uit worden gestuurd, vragen we de mentor of we iets meer kunnen betekenen.” Naast de kamer van het ondersteuningsteam en het +Atelier is er het Onderwijsatelier. Hierin is meer rumoer toegestaan, onder het oog van leerlingbegeleider Mariska de Vries. Drie leerlingen zitten aan de tafel in het midden een partijtje te pesten. “Klaver. Jij bent”, zegt Pascal. “Ja, uit, hahaha”, lacht Joshua. Pascal (17 jaar, 5-havo) zit hier elke pauze en alle tussenuren, Joshua (14, 4-mavo) komt af en toe om weer even op te laden. “Het is hier een stuk rustiger dan in de aula hoor”, zegt hij. “En gezelliger”, meent Pascal. Van de ruim 1100 leerlingen op deze locatie, krijgen er 140 begeleiding van het expertise-

Gedragspsycholoog Sanneke Andriol doet diagnostisch onderzoek, waardoor een leerling snel de juiste begeleiding kan krijgen of doorverwezen kan worden als dat nodig is.

‘Sommige leerlingen begeleiden we hun hele schooltijd’

team. Orthopedagoog Astrid de Boer en gedragspsycholoog Sanneke Andriol kunnen diagnostisch onderzoek doen, waardoor een leerling snel de juiste begeleiding kan krijgen of doorverwezen kan worden als dat nodig is. “Met elke leerling maken we afspraken over wat ze nodig hebben om met plezier naar school te gaan en hun diploma te halen. Daarbij is onze insteek dat ze zoveel als mogelijk naar de reguliere lessen gaan”, vertelt Runia. “Sommige leerlingen begeleiden we hun hele schooltijd. Daarbij zetten we vooral in op zelfstandigheid, want we willen dat ze het ook gaan redden in het vervolgonderwijs. Dat lukt alleen als ze weten wat hun mogelijkheden en beperkingen zijn

en hoe ze daarmee kunnen omgaan.” Er zijn leerlingen die vijf keer per dag komen, maar ook die voldoende hebben aan één keer in de week. Sommige kinderen komen alleen toetsen maken, anderen zijn er alleen in de pauze. Runia: “Sommige leerlingen horen tijdens een toets elk geluidje. Dat is enorm vermoeiend, net als continu na moeten denken over wat er eigenlijk van je verwacht wordt. School is topsport.” Er is zelfs een leerling die slechts één uur per dag naar school komt. “In het Onderwijsatelier kan ze in alle rust aan de slag en er ontstaat geen drempel om naar school te

gaan”, zegt ze. “Heel langzaam kunnen we dat uitbouwen zodat ze uiteindelijk weer in de klas kan meedraaien.”

De mentor blijft verantwoordelijk en is de spil tussen ouders en school. Bij complexe problematieken neemt de zorgmentor – docenten die voor deze taak kiezen – het over. “Dit ontlast de docenten enorm”, vertelt Jens Staalstra, docent Nederlands. “Je hoeft je minder te verdiepen in problematieken omdat je een leerling al in een vroeg stadium kunt overdragen. De echt zwaardere gesprekken voer ik niet meer. Dat de leerling naar het atelier kan als het niet meer gaat, zorgt voor rust en dat komt de rest van de klas ook ten goede.”

THUISZITTERS

De lijntjes met ouders, hulpverleningsinstanties, sportverenigingen, het samenwerkingsverband en de gemeente zijn kort. Gemeente Steenwijkerland is volgens Runia ver in deze samenwerking. “Zo hebben we net een project opgezet voor thuiszitters. Dat kost veel tijd, moeite en geld, nog voordat zoiets van start kan. Het is elke keer zoeken hoe we het kunnen betalen.” ▶

Ze noemt het prettig dat het samenwerkingsverband de gelden voor passend onderwijs over de scholen in de regio verdeelt. “We hoeven niet per leerling een arrangement bij een commissie aan te vragen. Wij bepalen zelf welke leerlingen we ondersteuning geven, hoeveel en welke. Voor iedere leerling leggen we dit vast en we evalueren regelmatig met leerling, ouders en mentor hoe het gaat. Dat dat zo kan, daar zijn we heel blij mee.” Een deel legt de school bij, waardoor het expertiseteam op de school zelf kan functioneren. Ook de andere locatie voor voortgezet speciaal onderwijs, vmbo en praktijkonderwijs werkt op deze wijze. Het expertisecentrum is open van acht uur tot half vijf. “Doordat we er altijd zijn, kennen we de docenten en leerlingen goed. Van het geld kunnen we zo bovendien meer leerlingen bedienen. Sommigen komen bijvoorbeeld alleen maar even melden dat ze er zijn en aan het eind van de dag bespreken ze even hoe het ging. Door die vijf minuten contact blijven ze zich prettig en veilig voelen op school en voorkomen we dat ze afhaken. Soms is alleen de gedachte dat ze hiernaartoe kunnen daarvoor al voldoende.”

JALOERS

In het +Atelier zitten Puck (13) en Maika (15) achter elkaar aan een tafeltje te werken. “Het is heel fijn dat dit er is”, vertelt Maika, die er ongeveer drie keer per week komt. “Het is echt een uitweg uit de drukte van de klas. Een uurtje hier kan al zoveel schelen. Het is ook prettig dat je altijd even je verhaal kwijt kunt. Krista is echt een fijn persoon, ze kan goed luisteren.” “Het duurde een heel jaar voordat ik durfde te zeggen dat het niet zo goed met me ging”, zegt Puck. “Halverwege vorig jaar ging het niet meer. Ik kreeg steeds meer stress en mijn humeur werd steeds slechter. Het is heel fijn dat je dan iemand in vertrouwen kunt nemen en die je begrijpt en kan helpen. Ik mag zo vaak komen als ik wil. Als het slecht gaat, zit ik hier soms een hele dag.” Ze zitten bij elkaar in de klas, 3-mavo, maar dat ze nu allebei tegelijk in het +Atelier zitten, is toeval. “We zijn vriendinnen, maar dit spreken we niet af of zo. Je zit hier puur voor jezelf”, benadrukt Maika, die vorig jaar is blijven zitten. “De anderen uit de klas maken er wel eens grapjes over als ik hierheen ga, maar ik denk dat ze eigenlijk gewoon jaloers zijn.”

Leerlingbegeleider Krista Koster (links) heeft de opleiding maatschappelijk werk gedaan en maakt sinds twee jaar onderdeel uit van het expertiseteam ondersteuning.

‘We kunnen veel, maar we zijn geen zorginstelling’

Het team krijgt steeds beter in kaart welke ondersteuningsbehoeften er zijn. De accenten liggen daarin elk jaar anders. Nu zijn er veel jongeren met depressieve klachten, vooral meiden. “Bij jongens is het sociale leven toch iets makkelijker”, legt de ondersteuningscoördinator uit. “Ze zeggen er iets van of geven een keer een mep en dan is het over. Bij meisjes ligt dat ingewikkelder. Als je nu iets verkeerd zegt, krijg je dat drie maanden later nog terug. Bovendien leggen meiden zichzelf meer druk op om te presteren. Er zijn zeker 25 meiden waarvan we weten dat ze kampen met sombere gedachten.” Stress speelt overigens bij elke leerling een rol. Ook bij jongens. Runia: “Daar uit het zich in terugtrekken en ongemotiveerdheid, onder het mom van: beter niets doen, dan kun je ook niets fout doen.” Eenzaamheid onder jongeren is een landelijk item dat ook hier lastig te tackelen is. “Sommigen halen prima cijfers, maar zeggen niet dat ze zich niet prettig voelen. Ik denk dat we daardoor nog heel veel dingen missen.” De meeste leerlingen die begeleiding krijgen, behalen hun diploma. “Over het algemeen lukt het”, vertelt Runia. “Als er al

leerlingen afhaken, dan heeft dat ook een andere reden.”

“Vaak speelt er dan ook iets in de thuis-situatie waar we als school geen grip op krijgen. Dit wordt dan door een andere instantie opgepakt”, vult orthopedagoog Astrid de Boer aan. “Ik ben er trots op hoe we als team draaien en wat we leerlingen kunnen bieden. Vaak komen ze spontaan nog even langs. Dat is heel leuk en ook een teken dat dit centrum belangrijk voor ze is.” Waar de grens ligt, is lastig, menen ze. Zo zijn twee zussen met selectief mutisme die alleen maar thuis spraken, inmiddels allebei geslaagd voor hun vwo. Door de begeleiding in de veilige setting op school durfden ze stapje voor stapje meer te zeggen en uiteindelijk zelfs te debatteren in de klas. Beiden gaan nu naar de universiteit. “We kunnen veel, maar we zijn geen zorginstelling”, benadrukt Runia. “Met elkaar zijn we continu in gesprek over wat we wel en niet kunnen bieden. Doorslaggevend is het welbevinden. Als een leerling ondanks alle hulp niet gelukkig is, moeten we op zoek naar een andere oplossing. ■